

Dosarul nr. 2rac-69/23
2-21051863-01-2rac-03052023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. A. Furdui)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Pruteanu, V. Cotorobai, I. Cotruță)

Î N C H E I E R E

27 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen”, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” împotriva Ministerului Justiției, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” și s-a menținut hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 07 aprilie 2021, Societatea cu Răspundere Limitată ”Videlen” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiție, cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral.

În susținerea acțiunii a indicat că, la 01 decembrie 2015, Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” a depus la Judecătoria Orhei cerere de chemare în judecată împotriva Inspecției de Stat în Construcții, privind anularea deciziei nr. 23 din 27 octombrie 2015 a Inspectoratului de Stat în Construcții.

Prin încheierea din 23 februarie 2016 a Judecătoriei Orhei, s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată ”Videlen”.

Reclamanta a contestat cu recurs încheierea din 23 februarie 2016 a Judecătoriei Orhei, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea actului judecătoresc, cu restituirea cauzei la Judecătoria Orhei pentru examinarea în fond.

Prin decizia din 07 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis recursul, s-a casat încheierea din 23 februarie 2016 a Judecătoriei Orhei și s-a restituit cauza la Judecătoria Orhei, în același complet de judecată pentru examinare în fond.

A susținut că, în procesul de examinare dosarului, la 13 iulie 2016, Societatea cu Răspundere Limitată „Vicdelen” a înaintat demers de numire a expertizei privind evaluarea lucrărilor de construcție.

Prin încheierea din 04 august 2016 a Judecătoriei Orhei, s-a admis demersul reclamantului și s-a numit expertiza.

La 16 august 2016, Judecătoria Orhei a expediat dosarul la Centrul Național de Expertize Judiciare, iar reclamanta a achitat imediat expertiza, conform avizului de plată, primit de la experți.

În opinia reclamantei, efectuarea expertizei a fost tergiversată în mod nejustificat timp de mai mulți ani, iar în legătură cu tergiversarea nerezonabilă a expertizei, la 06 august 2018, 03 septembrie 2018 și 13 noiembrie 2018, reclamanta a depus la Judecătoria Orhei cereri de accelerare a expertizei.

A menționat că, la 03 iulie 2019, Judecătoria Orhei, sediul Telenești a expediat scrisoarea nr. 9675, în care era indicat că expertiza va fi executată la 12 septembrie 2019.

Ulterior, instanța de fond a comunicat scrisoarea nr. 343 din 25 februarie 2020 a Centrului Național de Expertize Judiciare, potrivit căreia expertiza va fi efectuată în conformitate cu programul și capacitățile lor.

A invocat că, la 29 februarie 2020 și ulterior la 20 mai 2020, a solicitat din nou accelerarea examinării dosarului.

Prin încheierea din 26 mai 2020 a Judecătoriei Orhei, s-au respins cererile privind accelerarea examinării dosarului, pe motivul că nu a fost efectuată expertiza.

La 24 iunie 2020, Centrul Național de Expertize Judiciare a expediat în adresa Judecătoriei Orhei raportul de expertiză, iar în decembrie 2020 Judecătoria Orhei, Telenești a pronunțat hotărârea, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată și s-a anulat actul administrativ, decizia nu a fost atacată și a intrat în vigoare în ianuarie 2021.

Din aceste considerente, reclamanta a susținut că, a fost încălcat dreptul la examinarea cererii de chemare în judecată în termen rezonabil. Așadar, dreptul de a examina cererea de chemare în judecată într-un termen rezonabil e garantat de norma art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană.

A menționat că, din materialele cauzei se denotă cu certitudine că, comportamentul instanței, care a examinat cauza, nu a fost efectiv și a contribuit la tergiversarea examinării cazului, prin ce i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În drept, reclamanta a invocat dispozițiile Cu referire la prevederile art. 6 p. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 2, art. 3, art. 4 alin. (4) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 28 - 38 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Societatea cu Răspundere Limitată „Vicdelen” a solicitat constatarea încălcării dreptului reclamantei la examinarea cauzei de către Judecătoria Orhei într-un termen rezonabil și încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, în beneficiul societății comerciale suma de 50 000 de lei.

Prin hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată

„Videlen” împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile și repararea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

La 17 mai 2022, Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” a depus apel împotriva hotărârii din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea actului judecătoresc și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” și s-a menținut hotărârea din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a notat că, actele cauzei, cât și raportul motivat anexat la dosar rezultă că procesul civil intentat la cererea Societății cu Răspundere Limitată „Videlen” împotriva Inspecției de Stat în Construcții, privind anularea actului administrativ s-a aflat pe rolul instanței o perioadă de aproximativ 5 ani (01 decembrie 2015 (data adresării în instanță) – 15 decembrie 2020 (data emiterii hotărârii judecătorești)).

Curtea de Apel Chișinău a respins obiecțiile apelantei, deoarece termenul de examinare a cauzei nu s-a datorat exclusiv instanțelor de judecată, or, participanții la proces și-au valorificat drepturile procedurale prevăzute de legislația în vigoare, prin înaintarea diferitor cereri, prin declararea căilor de atac, prin neprezentarea la ședințele de judecată, ceea ce și a generat prelungirea procesului, totuși o încălcare a dreptului la examinarea în termen rezonabil nu poate fi constatată.

Instanța de apel a menționat că, instanța judecătorească a acționat cu bună credință, cu o suficientă diligență, a întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării obiective și sub toate aspectele a cauzei civile intentate la cererea Societății cu Răspundere Limitată „Videlen”.

Curtea de Apel Chișinău a constatat faptul că, prelungirea termenului de judecare a cauzei în prezenta speță s-a datorat, în cea mai mare parte, efectuării expertizei judiciare în construcții, dispusă de către instanța de judecată la cererea reclamantei, care personal a solicitat și a încredințat efectuarea expertizei la Centrul Național de Expertize Judiciare, fiind un fapt notoriu durata de efectuare a expertizelor la acest centru, din cauza volumului de muncă.

Curtea de Apel Chișinău a constatat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural, adoptând o hotărâre legitimă în corespundere cu cerințele legii, astfel temeiuri pentru admiterea apelului nu sunt.

La 12 februarie 2023, Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen” a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii din 18 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, recurentul și-a manifestat dezacordul cu actele judecătorești ale instanțelor ierarhic inferioare, reiterând argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel. A susținut că, instanța de fond și

instanța de apel a aplicat incorect normele art. 260 din Codul de procedură civilă, deoarece în acest caz Curtea Europeană consideră că, procedura de executare a expertizei este partea integrantă și continuă a procesului judiciar, iar suspendarea examinării cauzei nu atrage după sine suspendarea perioadei de examinare a procesului judiciar în sensul dispozițiilor din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 15 noiembrie 2022. Conform scrisorii de însoțire nr. 330, decizia motivată din 15 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată, prin intermediul oficiului poștal, Societății cu Răspundere Limitată „Vicdelen” la 13 ianuarie 2023 (f.d. 41), însă la materialele dosarului lipsește informația cu privire la recepționarea actului judecătoresc.

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, cererea de recurs depusă la 12 februarie 2023, este în termen (f.d. 44-47).

La 24 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 52).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1-9 și 11-16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Vicdelen”, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter neevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie

capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen”.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Videlen”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi